

Infektioidentorjuntayksikkö

RUOKA- JA VESIPERÄISEN VATSATAUTIEPIDEMIAN MIKROBIOLOGISET TUTKIMUKSET

Ruoka- tai vesiperäisen epidemiaepäilyn syntyessä otetaan yhteys kunnan tartuntatautivastuulääkäriin tai –hoitajaan, mikäli on kysymys laajemmasta kuin yhtä taloutta koskevasta tautitapauksista tai jos epäillään tartunnan syntyneen kaupallisessa levietyksessä olevien elintarvikkeiden, laitosruokailun tai talousveden välityksellä. Ilmoitus tehdään lisäksi kunnan ympäristöterveydenhuoltoon, esim. terveystarkastajalle.

Ripuliulostenäyte pyritään saamaan mahdollisimman pian vähintään kolmelta, mieluummin viideltä oireilevalta. Oirekuvan, tartunnanlähteeksi epäillyn tuotteen ja muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella päätetään mikrobiologisista tutkimuksista infektio lääkäriä konsultoiden. Näyte säilyy jääkaapissa (+4 °C) noin viikon tai pakastettuna (-20 °C) pidempään. Terveyskeskus tekee lähetteet tutkimuksiin (sairaala-epidemiaoissa asianomainen osasto). **Laboratoriolle tulee ilmoittaa, että kyseessä on epidemia, jotta näytteet osataan säilyttää, jolloin tarvittaessa voidaan etsiä porrastetusti eri patogeeneja.**

Ensisijainen virustutkimus on **F-VirNho** (49401) (Ulosteen ripulivirukset, nukleiinihappo). Näytteestä tutkitaan Adenovirus, Astrovirus, Norovirus, Rotavirus ja Sapovirus.

Bakteeritaudinaiheuttajia epäiltäessä pyydetään **F -BaktNho** (23458) ja **F-BaktVi3** (3584), jälkimmäisestä tutkitaan *B.cereus*, *C.perfringens* ja *S.aureus*.

Taudinkuvan viitatessa parasiitteihin (esim. Cryptosporidium) tutkitaan **F-ParaNho** (6375), valikoiduissa tapauksissa (esim. epäiltäessä matotautia) voidaan käyttää ulosteen parasiittien mikroskopiatutkimusta, joka on tilattava erikseen (2455, F -Para-O). Tutkimusten porrastuksesta sovitaan tapauskohtaisesti. Usein on kuitenkin käytännöllisintä kerätä heti sekä virus- että bakteeritutkimuksiin soveltuvat näytteet samalla kertaa.

Virusnäyte lähetetään sellaisenaan ulostepurkissa.

Bakteeriviljelynäyte otetaan ulostepurkkiin ja lisäksi näytetikulla nokare ulostetta kuljetusgeeliputkeen.

Purkit suljetaan tiiviisti ja lähetetään muovipussiin pakattuna kylmäkuljetuksena (+4 °C).

Parasiittinäytteet otetaan tehdaspuhtaaseen kierrekorkilliseen näytepurkkiin.

Mikroskopointitutkimukseen F-Para-O ulostenäyte otetaan 10% formaliinia sisältävään näyteastiaan.

Tiedustelut: Fimlab oyl Janne Aittoniemi p.041 730 3501
 KHKS infektio lääkärit yl Janne Mikkola p.040 4873114
 oyl Pirjo Alho p. 040 353 4233

Viitteet: [Ruokamyrkytys epidemian selvittäminen potilasnäytteiden mikrobiologiset tutkimukset - Toimenpideohje \(julkari.fi\)](#) THL 2012

Fimlab ohjekirja: <https://fimlab.fi/palvelut/ohjekirja>